

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:

Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

48. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) czímzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmendetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Tanító-egyleteinkről.

A „Vértesaljai tanító-egylet” f. évi november 12-én Lovasberényben tartott, s a „Székesfejérvár” 47-ik számában közölt közgyűlés leírásából a tanügy minden barátja újból meggyőződhetett, hogy tanítóink, a népnevelés-oktatásügy fejlesztése, emelése érdekében, a magok részéről a lehetőt megteszik. Ezer akadály állván még ma is népnevelésügyünknek útját, hogy rövid időben annyira is jöttünk mint vagyunk, részben néptanítóinknak róható fel érdemül. E mellett bizonyít, 1870. óta megtartott két egyetemes tanítógyűlésünk is. Ha a szigorú kritikus, az ezerektől látogatott egyetemes tanítógyűléseknek tud is egynemely hibákat felróni, de viszont megengedi állithatnom, hogy hazai népnevelésünk két fényes időszakot élt meg akkor, midőn Magyarország, ugyszólva a megélhetés gondjaival küzdő néptanítói, ismeretek s tapasztalatok után áhítóva, a kor intó s hívó szózatának engedve, ifju tűz s lelkesedéssel seregelték a haza szívébe, köztvetve tudományt szerzendő azok számára, kikért magokat bár áldozzák, de viszont, csak sovány léttengődést nyerne. Még a legszentebb dolognak is akadnak ócsárlói, nem csodálható, hogy voltak, kik fővárosunkban egybegyűlt, ezerekre menő tanítóktól modern parlamentarismust követeltek; kik egyelőre nem elégedtek meg a jóakarattal s nemes lelkesedés világos bizonyítékával, hanem tekintet nélkül arra, mi történt ez időig néptanítóink képzettségét illetőleg bármely oldalról... egyszerre mélyen érvelő tudós pädagogusokat kívántak. Hazánk áldott földjében e térre is majd megteremnek a nagyobb szellemek, csak fordítottassék az eddiginél kiválóbb gond s több áldozat.

Népnevelőink, a nekik juttatott ugyszólva alalmizsna falatért eleget tesznek. Csak méltassuk figyelmünkre ama érdekeltséget, mit azok egyleteik — köreik megalkotásában kifejtének. Szemléljük csak ama hangya-szorgalmat, mit önhibájuk nélkül elmaradt ismeretek pótlására fordítanak; vagy hogy többet ne mondjak, tekintsük ama önmaguktól érzékenyen megvont filléreket, melyekkel özvegyeiket, árváikat a véginségtől megmenteni igyekeznek, ... s be kell — kinek szíve helyén — ismerni, hogy néptanítóink jobb sorsra, ez időig tapasztalt sokkal nagyobb mérvű pártolásra, támogatásra érdemesek.

Most veszem észre, gondolatim kissé messze csapongtak attól, miről tulajdonkép szólni akartam.

A „Vértesaljai tanító-egylet” rövid fennállásában igen szép jelét adja az ő életrealóságának vezetői, egy magasabb eszmétől áthatva, akarnak s bírnak életet s munkásságot teremteni. Dicső dolgot műveltek ők, mert mint uttorok létesítettek megynkben egy korszerű, hasznos intézményt.

De most már, mennyiben f. évi szept. 28-án Fejérmegye községi tanítói, az isk. törvény 147. §. értelmében megyei tantestületet alkottak, járási köröket szerveznek, s csatlakozásra a megye minden tanítóját felekezeti különbség nélkül felhívták, a helyzet változva, ugy hiszem nem felesleges e dolgot kissé szellőztetni.

Bármennyire örülünk is a tanügy emelésére czéltott minél több egyletnek, végre is nem szabad számitáson kívül hagyni azok lelkét: a tanítókat. Ha sokat kívánunk tőlök, megszibbad tetterejük; ha sokfelé akarjuk elfoglalni, sem itt, sem ott nem fogják helyöket kellőleg betölthetni; ha több helyről megadóztatjuk, állásukat csak elviselhetlenné tesz-

sük. Csak ne legyünk mindenben idealisták. Résemről leghelyesebbnek, legezelszerűbbnek találom, ha tanítóink mindnyájan egy zászló alá seregelnének. Igaz, szétváltan, elkülönítve is egy s ugyanazon czél után töreksznék; de hogy azt, tömegesített és egyöntetű munkálkodás által könnyebben, biztosabban érnök el, senki sem vonhatja kétségbe. Nagyot, tökéleteset csak ugy fogunk létesíteni, ha — minden tekintetét félretéve — tömörülünk, egyesülünk. Mig több apró egylet tán csak tengni fog, addig egy nagy létszámú, kiterjedt, a legjobb erőket felölölő egylet, mindenütt hatalmasan vehetné latba erkölcsi súlyát. De ha a dolgot jól megfontoljuk, s önalkotott művünkkel szemben elfogultak nem vagyunk, be kell vallanunk, hogy egy megye szük keretében egynél több tan. egylet, nem fog a várakozásnak megfelelően virágzóvá lehetni. Ha a szegény tanító szívesen lépne is több egyletbe, helyzetének világos ismeretében vissza kell huzódnia, tudva, miszerint községeink (kevés kivétellel) sötét látkörükben, egy nemesebb eszme pártolásában nem hajlandók ők hatályosan segíyezni.

Midőn Fejérmegye tanterülete a hivatkozott törvény §. szerint a megye pol. járássai szerint köröket szervezend, a „Vértesaljai tanító-egylet” netáni beolvadásával, tényleg többet fogna megyénk tanügyének használni, mint különleges működésével. — Ennek megvannak a maga döntő okai, a szellemi s anyagi dolgokra nézve egyiránt. Ha tanügyünk jelesebbjei egység után epedve egy országos tanító-egylet létesítésén fáradoznak, ugy eo ipso kell, hogy azt a megyei egyletek alakulása előzze meg.

A „Vértesaljai tanító-egylet” közgyűlésének leírása végre hinnem engedi, hogy a tanácskozmány

TÁRCZA.

Dalfüzérke.

— Epestein Gyulától. —

(Vége.)

IX.

Egy napja van az égnek,
Mely minden lényre süt,
Sugárai elérnek
Hozzánk is midenütt.

Szívem — s szivednek vágya,
E kettő végtelen:
De csak egy nap sugára
S e nap a szerelem.

X.

Nem sejtí a virág, ha
Dus illatott lehel,
Mily élvek kuforrása
A piczike kehely.

Te sem tudod virágom
Szíved mit rejteget;
De én látom, csodálom
A rejtett kincseket.

XI.

Ibolyát tüzött keblére
Az erdő magánya,
Más, ha hervad is szegényke,
Ugy se szánya, bánja.

Ibolyák az eredmények
Rejtve csengő dalla,
Kedvesem, ha más nem ért meg,
Öket hallja, vallja.

Egy modern Romeo és Juliája.

— Beszély. —

(Folytatás.)

Németből fordította: **Klökner Ede.**

— Gondold? Ugy nem is volt az helyesen ki-gondolva.

— Így már minden rendén van, miután a dolog teljesen jóra fordult és te őt igazán szereted.

— Ó nekem kezdetben is jobban tetszett mint nővére.

Vállat vonitva néztem reá.

— Vagy talán a „tetszettel” sokat mondtam, javitsuk tehát ki „rokonszenveztem”-mel, mi talán nézeted szerint jobban oda illő.

— Te még sem érdemled azon jellem rajzoló előadásokat, melyeket neked, felfedezésedet követő estén a „koronaherceg” nél tarték.

— Micsoda jellemrajzi előadás? Jellemrajz! te egész kíváncsivá tész!

— Nem hiszem, hogy naplójegyzeteim olvasásában sok gyönyört fogsz lelmi, mert megvallva, benne téged sem kíméltelek.

— Ah naplójegyzetek! mily regényes!...

— Könnyelműségemben annyira eredeti s neveséges voltál, miszerint ne csodáld, hogy egy este azon gondolatra jöttem, hogy egymás közt vitt párbeszédeinket papírra tenni elhatározám.

— Mutasd hadd lássam... egész kíváncsivá tész, hogy mi mindent tudtál összefirkantani pajzán kedvedben.

Kíváncsisága bántott már, felnyitva iróasztalom fiókját s kivettem a jegyzőkönyvet, abból nyomatékos hangon olvastam elő az öt leginkább czéiző pontokat.

— Az ördögbe, kiáltá erre, ez engem kiválóan érdekel, te engem itt furcsa színben festesz le.

— Természetüen javitám én ki.

— Csakhogy kevés valószínűséggel. A szabadsalom meg van engedve ugyan az írónak, de mindamelllett sem szabad a határon túl csapongni. — Olvasd csak tovább.

En az órát néztem meg.

— Kedves barátom, feleled tán, hogy elutazni szándékozom. A vonatot már közeledni látom.

— Akkor igen leköteleznél, ha átolvasás végett elvinni engednéd, kezeskedem érte, hogy sértetlenül kapod vissza.

— Az nem megy, megbocsáss barátom, de azt már nem tehetem...

— Miért nem? Görög irodalmi jegyzeteidből csak nem fogsz titkot csinálni.

egész folyamán keresztül érdekesítő és tanulságos lehetett; hanem engedni, hogy a jelen voltak, annak szép emlékét sokáig megőrzendik lelkükben. Csak egyfel nem vagyok tisztában, s ez az: miként értsem megyei tanfelügyelő ur ő ngának azon nyilatkozatát, hogy a folyó évi szept. 28-án általa a fejmegyei tantestület birtokába átadott 634 forintnyi tőkevagyon nem a „Fejmegyei általános tanító-egylet”, hanem a fejmegyei összes tanító-ságé? Nincs ugyan megemlítve, de zárjel között mindenesetre oda kellett tennie ő ngának, hogy igen is, érintett tőke a fejmegyei összes tanító-ságé, de csak akkor, ha az, összes számban képezdi Fejmegyei tantestületét! De erről, andandó alkalommal talán bővebben.

Bakonyszéli.

Ismertetés.

„A székesfejérvári ásatások eredménye.”

Irtá: Henszlimann Imre. Pesten 1864.

Könyvismertetés és bírálat: Rosty Zsigmondtól.

(Folytatás.)

A negyedik templomról a 15. lapon értekeznek és azt Mátyás király fejmegyei templomának nevezi. Mátyás királynak e templom körüli működéséről az adatok csak a száma miatt kevés mondható. Ranzan Péter azt mondja, hogy azt Mátyás jelenleg öregbíti — auget; — Bonfin állításai pedig igen zavartak és határozatlanok, egyszer úgy szól, mint ki Mátyás király életében, máskor mint Mátyás halála utáni író, mert állítja, hogy művét be nem végezhette. Azt mondja, hogy a nagy oltárnak sokkal tágasbá tételéhez fogott s az előtt atyja, bátyja és maga számára mausoleumot építeni szándékozott s a nem rég elhunyt anyját is oda tette, s hogy az apsis alapját is megvetette, azonkívül jeles fedezete már készül s körülötte sok boltozatot rakatott, de művét be nem fejezhette. E helyütt méltán tehetöknek vélem azon kérdést, ha valaki egy templomot kijavít, a fölött tartógatani s előtte mausoleumot alapítani szándékozik, de művét be nem végezheti, mondható-e az egy új templom alapítójának, az az nevezhető volt-e ezen templom negyediknek és pedig *Mátyás király templomának*? egyéni felfogásom szerint *nem!* Egyébiránt Tubero és sok mások szerint bizonyos, hogy Mátyás a nagytemplom körül egy külön kápolnát építtetett, noha Bonfin azt nem említi, de azt világosan mondja, hogy a nagytemplom nagy oltára előtt kívánt eltemettetni. Kérdeznem lehet, ki végezte be Mátyásnak félben maradt művét? A történések erről hallgatnak, véleményem szerint annak fia János herceg magát erre erkölcsileg kötelezettnek érezhette.

A 19-ik lapon t. szerző ur e templom külsejéről különösen pedig a tornyairól értekeznek, állítja, hogy kettő volt az apsis körül, kettő a nyugoti homlokzata végein, sőt talán itt három. Nézetem szerint minden esetre három volt, mert Pipónak idézett okmánya *külső tornyot* említi s így ott legalább háromnak kellett lennie; — ezentúl volt még egy a főszentély felett mert krónikáink említik, hogy az 1327-iki égés alkalmával a szentély feletti harangos torony — campanile — csodaszépen épen maradt. E mellett lehetséges

hogy a főtemplom mellé rakatott kápolnáknak is voltak, habár kisebb szerű tornyai.

Jónak vélem előadni azon kápolnák jegyzékét, melyek részint az én régiebb, részint t. szerző ur adatai szerint e templom mellett építettek, voltak pedig:

a) Nagy Lajos kápolnája — Muglen szerint — Szt. Katalin, Kaprinay szerint pedig Szent Margit tiszteletére emeltetett¹⁾.

b) Mátyás királyé.

c) Egyiptomi szent Magdolna és bold. Afra tiszteletére Benedek prépost által emelve.

d) Szent Ágota és Keresztelő János kápolnája.

e) Domonkos prépost kápolnája szent Anna tiszteletére, de lehetnek többen is. Midőn ezek mind egész épességükben fenálltak bizonyára díszes látványul szolgálhattak, de jelenleg nehéz azok helyiségeit kimutatni.

A 21. 22-ik lapon t. szerző ur Sz. fejmegyei a törökök által 1543-ik évben történt ostromlásáról s elfoglalásáról előad néhány részletet, különösen pedig Stella Jánosnak harmadik levele szavait ekkép idézi: „volt a városban kolostor, melynek templomát és tornyát erődként használták a várban.” Azonban Stella levelének szavai ezek: egyik külvárost, a várossal nem törődve, árkok és felhánysokkal megerősítettek, volt e felett ugyanazon helyen egy kolostor...²⁾ Istvánfi pedig állítja, hogy midőn Varkots jobb tanács ellenére, hogy a külvárosok is védelmeztesse, azok egyikében a bold. szűz és szent Ferencz templomai közt nagy sánctot készítetett...³⁾ így tehát ez is nem a várban levő templomot állítja megerősítettnek — t. szerző ur azonban e körülménynek nagy fontosságot tulajdonít s később ezzel mintegy mentegeti a törököket, hogy t. i. 1601-ik évben e templomot légbe nem bszúvágyból röpítették, így azonban nem marad fenn egyéb mentség, minthogy azt tették, mit a mai taktika is tesz, az az, az ellenségnek minél nagyobb kárt okozni törekedtek.

A 28—124. lapokon nagy tudományossággal értekeznek a régi templomok építészeti történelméről az akkor követett építészeti elvekről, görög, ó-romai és keresztény basilikákról, az akkor alkalmazott arányokról, hanem ezeknek megérthető kivonatban való előadása is egy provinciális hetilap keretébe össze nem vonható, a tudni vágyót kéntelen vagyok a munkára utalni.

(Folytatása következik.)

Még egyszer a szőlősgazdákhöz a phylloxera rovarra vonatkozólag.

Ezen lap 44-ik számának „szőlész” című rovatában a phylloxera vastarixról eléggé kimerítő ismertetés jelent meg. Ebből meggyőződhetett a szőlősgazda közönség mily veszedelmes élősd rovarral van dolga, mely táplálékát a szőlőgyökerekből szíván a tőke tenyészerejét gyengíti, sőt rendkívüli szaporaságánál fogva a szőlőket nagyobb mennyiségben támadván meg csakhamar egészen tönkre teszi. Már korábban jelezve volt az is, hogy ezen Amerikából hozott szőlővesszőkkel behurczolt élősd rovar a klosterneburgi intézet szőlőjében annyira elterjedt, hogy

1) Kaprinay. Hist. dipl. H. T. 2. p. 182. Kérdés vajlon önálló, vagy csak a nagytemplomhoz ragasztott kápolna volt-e? az eddigi ásatások az utóbbit nézet mellett tanuskodnak.
2) Chroniconum turcorum. L. 7. p. 177. 1584. Francofurti.
3) Istvánfy. Hist. Libr. 15.

A füzetet futólagosan át pillantva, meggyőződtem arról, hogy a füzet semmi olyat nem foglal magában, mi miatt okom lett volna esengő kérését visszautasítanom

— Tehát nem bánom, mondám miközben írászatolmat lezártam s neki dörségeinek emléknaplóját átnyujtám — de meggondold, hogy jegyzeteim nem egy személynek írvák, annál kevésbé szánuvák azok neked.

— Jól van jól, értem, folytatá türelmetlenül, de most már iparkodnod kell, ne hogy lekéssél.

Ezután kettecskőn sietve jöttünk le a léposözeten ő szerencsés utazást kívánt, én pedig szívélyes üdvözletemet kértem átadni kedves nejének s így elválva 10 percz múlva már az indóház udvarán állottam.

Berlinben csak rövid 2 napig tartózkodtam, innen folytatva utamat Hamburg és Schleswigen át a Dán főváros felé, hol a királyi könyvtárban néhány fontos kéziratot volt szándékom megtekinteni.

Három heti fárasztó munka után, már szórakozás tekintetétől is egy kis kirándulást tettem a Svéd tengerpart környékére, honnan Ystad és Schwimmen minden keresztül a német Metropólára érkeztem, hol egy hírneves pályatársammal a Dorpat egyetem tanárával valék összejövendő. Ő helyette azonban 2 levelet találtam a szállodában, melyek közül egyik jelenté hogy az egyetem tanár Cornelius ur betegsége által akadályozva van a különben igen óhajta várt rendezvonus megjelenni; a másik pedig Rudolftól jött, mely a következőleg hangzik:

„Ha meggondolom, hát csakugyan haszontalan fáradság, hogy neked írok, mert bajomon segíni ugy

sem tudsz s velem együtt csak zugolódni lész kénytelen a sujtó Nemezis igazságtalansága ellen, ki engem ily meg nem érdemelt módon büntet. Az egész dologban senkit sem vádolhatok.

Adj legalább tanácsot s közöld velem nézetedet, hogy mit tennél helyzetemben s nyujts gyógyírt vigasztaló szavaiddal vérző szívem sebére. — Valjon felépíthetem-e feldult boldogságomat az esetre, ha igénybe véve a rendőrség éber figyelmét, felkutatatom rejtekét, avagy nem lenne-e jobb minden nyilvános botrányt kerülve, várni a dolog kifejtését?

Ó elment! Julia édesem, egyetlen szerelmem, nóm minden bucsuzás nélkül elment. Isten tudja hová — és mit tervezett agyában?

Talán e pillanatban, hogy e sorokat írom már nem is él — és én volnék gyilkosa. Nem — nem ennél sokkal nemesebb lélek lakozik benne mintsem ily örültségre gondolna, vagy talán boszu volna ez valamely általam ismeretlen bűnért? de nem viseltetem-e én iránta mindedig a legnagyobb figyelemmel s leggyöngédebb szeretettel?...

Látom már, hogy nem vagyok képes egy összefüggő gondolatot sem teremteni. Röviden: Julia olvasta átkozott jegyzeteidet, hogyan és hol találta meg az elhatározó okot, arról fogalmam nincs. Midőn 5 órakor délután a szerkesztőségi irodából hazajövök, ő már akkor eltűnt. A könyvet az asztalra helyezte mellette egy bepecsételt levélkével, mely már a legroszabbat gyanítatá velem. Ó én jól ismerem őt! Ha csak legkisebbet feltett magában annak történnie kellett s vas

annak a szőlőtökkel együtt való fáradságos és költséges irtása vétegett foganatba, ugyan ez alkalommal figyelemztetve lettek a szőlősgazdák, hogy ha szőlőseikben ily bajnak — bár kis mértékben is nyoma mutatkoznék megvizsgálás végett egy-két beteg szőlőgyökereket egyik vagy másik vegykísérleti állomásra küldjenek be. Most már a nm. m. kir. földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter urnak folyó évi november 2 án kelt 18331. sz. alatti rendelete folytán a veszélyvel fenyegető bajnak ideje korán való orvosolhatása szempontjából szükségessé vált komoly felhívást intézni megyénk szőlősgazdáihoz, hogy *mindazon szőlőket, hol az utóbbi években importált szőlővessző ültetve lett a gazdasági egyesületnek jelentsék be* és ugy saját, mint mások szöllejét is figyelemmel kísérve, hol szőlőbetegségnek legkisebb nyoma mutatkozik ott azonnal lépést tegyenek, hogy a kérdéses szőlős betegtökei megfelelő vizsgálat alá vétessenek s e tökének néhány gyökerestől kiastván „Magyar-Óvári gazdasági akademia kísérleti állomásának” megküldessék, hol a phylloxera vonatkozó vizsgálatok központosítva vannak. A minél sürgösb eljárás azért szükséges, mert a phylloxera rovar az eddigi észleletek szerint a télre a gyökerekre lejebb a talajba egész *öt lábnyi mélységre vonul.*

Vegyék tehát a megyei szőlősgazdák a felsőbb helyről meghagyást egész komolysággal s ugy az önmint a *közérdek* tekintetéből az előszabott teendőket gyorsan és erélyesen teljesíteni igyekezzenek.

Fekete János, gazd. egyl. titkár.

Borászat.

Az ürmös és főtt borokról.

Nálunk sok helyütt készítik az ugynevezett rácz ürmöst, mely a borban áztatott ürmő növényről kapta nevét. A rácz ürmös következő anyagokból áll: Egy akónyi ily ürmőshöz megkivántatik jóféle vörös bor, tökéletes érettségű, tisztán szedett s 2—3 hétig padláson töppedt szőlő, mások azonban nem várják be a szőlő töppedését; virágjában levágott s tisztán kiszáritott fehér ürmő körülbelül egy fontnyi; végre egy megszelynyi édes mustár, mit némelyek édes, jóféle tormával helyettesítenek. A rácz ürmös készítése a következőképen történik: A tiszta ürmő egyik feneke kivéttetik s a másik fenekére állítatván a szükségelt anyagok rétegenként beleraktnak t. i. egy réteg sürtőren rakott szőlőre egy réteg ürmő, erre kevés mustár, majd ismét egy réteg szőlő, ürmő és mustár s így tovább; midőn a hordó így megtelt, befenekeltetik s fölülről a mondott vörös borral megtöltetik s beaknáztatik. Így a pinczében tartva 3 hét múlva használható. Az ezen módon elkészített ürmös kezelésére, hogy az el ne romoljék figyelemmel kell lenni. A ki folyvást élvezni akarja, a mennyit belőle alulról a csap helyén kivessz, annyi borral újra feltölti; a feltöltés azért szükséges, mivel különben megecsetesedik. A közönséges csap helyett itt egyenes, szűkebb nyílású fa- vagy bádageső használtaik, mely cső aztán legkényelmesebben közönséges orsóval dugatik be, mely által a csőből netán kitolakodó anyagok visszanyomatnak a hordóba, mi a csapnál nem történhetnék meg alkalmatlanság nélkül. Némelyek ez említett anyagok közé még mazsolát s különféle fűszerez anyagokat is vegyítenek, mi már aztán az izlés dolga.

A rácz ürmös készítése és kezeléséről szólván,

akarattal siettetted ügyét kitűzött célja felé. És mégis vissza kell jönnie, különben meg örülök. Csak most érzem mim volt ő nekem! Még a lélekzet vételnél is hiányzik ő nekem s halálom volna, ha vissza nem térne.

Kedves szeretett, egyetlen barátom! csak 2 sorral nyugtass meg, valjon reményled-e, hogy visszakapom őt.

Még e perczen senkinek sincs tudomása eltűntéről. A legvégső szükségben egy sikerült hazugsággal fogom magam kivágni. Részéről is a legnagyobb titoktartást kérem s adja az ég, hogy minden jóra forduljon, de én már minden reményemet s kedvemet az élethez elvesztettem. Julia ide mellékelte sorait visszavárom maradok stb. — Rudolf.

Az ironnal irt kis papir darab, mely a levélhez mellékelve volt így hangzik:

„Minden — minden odavan, minden megsemmisült, elmúltak édes álmaim, teljesen meg vagyok gyálázva. Iszonyu nyomorult helyzetbe juttatál, de én azért megbocsájtok. Isten veled légy szerencsés! Sohasem fogsz viszontlátni. Edithet nem tudom sem felvilágosítani sem pedig inteni, de Isten jósága védni fogják őt.” — Julia.

Ezen nem várt tudósítások a legnagyobb mértékben felizgatának. Rudolf levele már több nyolcz napnál, hogy a szállodában hever: a közbeeső idő alatt más sok minden történetett. Ha visszaemlékszem a boldog párra, Rudolf boldog meglégedettsége, Juliska nyájas és kedves uagatartása s megnyerő modorára, ugy az akkor — és most közötti ellentétet nem tudom megérteni. Legjobban bosszant azon gondolat, hogy az egész-